

KATASZTRÓFAVÉDELMI KOORDINÁCIÓS TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG

A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság 5./2020. (XII. 15.) határozata a téli felkészülés helyzetéről szóló beszámoló elfogadásáról

1. A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: KKB) a jelen határozat mellékletét képező, a téli felkészülés helyzetéről szóló beszámolót megtárgyalta, és az abban foglaltakat elfogadja.
2. A KKB felhívja a BM OKF főigazgatóját, mint a KKB adminisztratív feladatait ellátó szervezet vezetőjét, hogy a KKB Ügyrend 36. pont j) alpontjának megfelelően gondoskodjon a határozat Hivatalos Értesítőben történő közzétételéről.

Dr. Pintér Sándor
Dr. Pintér Sándor
KKB-elnök

Melléklet: Beszámoló a téli felkészülés helyzetéről (28 oldal)

**Beszámoló a téli felkészülés helyzetéről
(ITM – BM OKF – ORFK – OVF – NNK)**

1. INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM ÉS AZ ALÁRENDELT SZERVEZETEI:

1.1. Innovációs és Technológiai Minisztérium

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium a 1150/2012 (V.15.) Korm. határozat alapján rendkívüli időjárási helyzetben történő védekezés időszak esetén, Védekezési Munkabizottságot (továbbiakban: VMB) működtet a Minisztérium bázisán. A VMB a védekezés időszakában a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság Nemzeti Veszélyhelyzet-kezelési Központ (továbbiakban: KKB NVK) részére történő szakmai döntés-előkészítő feladatokat lát el.

A VMB tevékenységét a VMB vezetője irányítja, aki egyben a KKB NVK vezetőjének szakmai helyettese is. A VMB tevékenységének fő feladatát a védekezéshez szükséges feltételek biztosítása, a feladatok összehangolása, a döntésekhez szükséges javaslatok előkészítése, a nemzetközi együttműködési kötelezettségekből adódó feladatok végrehajtása, valamint a lakosság gyors és hiteles tájékoztatása képezi.

A VMB vezetője irányítja a közlekedési szakterület védelmi tevékenységét, valamint beszámol KKB NVK vezetőjének – felkérés esetén a KKB-nak - a tárca felügyelete alá tartozó ágazatok védelmi tevékenységéről, a kialakult helyzetről, a megtett intézkedésekről, a bevont személyekről, eszközökről, valamint az elhárítással kapcsolatos további javaslatokról. A VMB-t a védekezésben érintett minisztériumi felsővezetők alkotják. A VMB külső tagjai, a VMB vezetője által meghívott közlekedési, energetikai, infokommunikációs gazdálkodó szervezetek képviselői. A tagok bevonására érintettségük függvényében kerül sor. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság ágazati összekötők (szakértők) kijelölésével és a VMB-ben történő munkavégzés biztosításával, vagy kapcsolattartó pont kijelölésével és működtetésével vesz részt a VMB munkájában. A VMB a folyamatos működés érdekében operatív csoportot (továbbiakban: OCS) működtet.

Az OCS feladatai:

- gyűjti, elemzi, rendszerezi, rögzíti, összegzi a beérkező információkat,
- javaslatot tesz a haladéktalanul elvégzendő feladatokra,
- folyamatos helyzetértékelést végez,
- előkészíti a vezetői (VMB vezető, OCS vezető) tájékoztatót,
- a VMB vezető döntéséhez döntési alternatívákat dolgoz ki,
- a meghatározott feladatokat eljuttatja a minisztérium felügyelete alá tartozó szervezetekhez, valamint az együttműködőkhöz, közreműködőkhöz,
- koordinálja a minisztérium felügyelete alá tartozó szervezetek tevékenységét,
- figyelemmel kíséri az elrendelt intézkedések végrehajtását, értékeli az intézkedések hatékonyságát, szükség szerint felülvizsgálja az elrendelt intézkedéseket és újabbakra tesz javaslatot,
- folyamatosan vezeti a VMB okmányait, adatbázisait.

Az OCS az alábbi okmányokkal rendelkezik:

- Együttműködők jegyzéke
- Magyar Közút Zrt. téli üzemeltetési utasítás
- MÁV D4. sz. téli üzemeltetési utasítás
- BM OKF Központi Veszélyelhárítási Terv
- Országos Közúti Adatbank (OKA)
- Műszaki átjárók jegyzéke
- Térképek

A KKB NVK-ba vezényelt ágazati összekötő riasztását a BM OKF Főügyelet kezdeményezi a Minisztérium kapcsolati pontján keresztül. Az ágazati összekötő készenlét elérésének normaideje munkaidőben 2 óra, munkaidőn kívül 4 óra. Munkarendje 8 órás váltásokban folyamatos. Feladatát a KKB NVK vezető szakmai utasítása szerint hajtja végre.

A kormány illetve a minisztérium felsővezetői részére készítendő jelentéshez az alábbi jelentéseket és adatokat kérjük be az ITM felügyelete és irányítása alá tartozó szervezetektől:

- Végrehajtott feladatok
- Tervezett feladatok
- Felmerült problémák

ADATTÍPUS	ADATSZOLGÁLTATÓ
Áramszolgáltatás nélkül maradt települések száma	Áramszolgáltatók
Áramszolgáltatás nélkül maradt fogyasztók száma	Áramszolgáltatók
Áramszolgáltatás nélkül maradt állami intézmények száma	Áramszolgáltatók
Gázszolgáltatás nélkül maradt települések száma	Gázszolgáltatók
Gázszolgáltatás nélkül maradt fogyasztók száma	Gázszolgáltatók
Gázszolgáltatás nélkül maradt állami intézmények száma	Gázszolgáltatók
Távfűtő szolgáltatás nélkül maradt települések száma	Távfűtő szolgáltatók
Távfűtő szolgáltatás nélkül maradt fogyasztók száma	Távfűtő szolgáltatók
Távfűtő szolgáltatás nélkül maradt állami intézmények száma	Távfűtő szolgáltatók
Infokommunikációs szolgáltatás nélkül maradt települések száma	OIHF
Infokommunikációs szolgáltatás nélkül maradt fogyasztók száma	OIHF
Infokommunikációs szolgáltatás nélkül maradt állami intézmények száma	OIHF
Lezárt utak száma (db)	UTINFORM
Lezárt útszakaszok száma (db)	UTINFORM
Lezárt határátkelőhelyek száma (db), megnevezése	UTINFORM
Közúti forgalomkorlátozás (km)	UTINFORM
Vasúti forgalomkorlátozás (km)	A vasútvonal üzemeltetője (MÁV Zrt., GYSEV Zrt.)
Vízi forgalomkorlátozás (km)	Fővárosi Kormányhivatal Hajózási Főosztály
Légi forgalomkorlátozás (terület)	ITM Repülőtéri és Légiforgalmi Hatósági Főosztály

A téli időszakra történő felkészülés jegyében az Innovációs és Technológiai Minisztérium képviseletében szakembereink részt vettek a BM OKF által szervezett téli rendkívüli időjárási helyzet következményeinek kezelésével kapcsolatos szakmai egyeztetésen 2020. október 26-án.

Az ITM által delegált ágazati szakértők tevékenyen részt vesznek az Országos és Megyei Tűzmegeelőzési Bizottságok tevékenységében. Kiemelt célként kezeljük a szén-monoxid mérgezések megelőzését, melynek érdekében az ITM által üzemeltetett Fogyasztói Portálon (https://fogyasztovedelem.kormany.hu/#/veszelyes_termek) közzétettük a letiltott, veszélyes szén-monoxid jelző készülékek listáját.

A továbbiakban bemutatásra kerülnek az ITM szakmai felügyelete alá tartozó, kiemelten fontos szervezetek által a téli felkészülés érdekében tett intézkedések.

1.2. Magyar Közút Nonprofit Zrt.

Minden év november 10. napjától téli üzemmódra vált a Magyar Közút Nonprofit Zrt., ez az idei évben sincs másként. Így országosan 19 megyei igazgatóságán, 94 mérnökségén és a központi irányításban is 0-24 órás szolgálatra állnak át a szakemberek. A téli hónapokban a társaság elsődleges feladata a hóeltakarítás és a síkosságmentesítés, valamint – megfelelő időjárási körülmények között – a téli ideiglenes kátyúzás. A következő hónapokban, a télies időjárás beálltával mintegy 4000-en dolgoznak váltott, 12 órás műszakokban a téli üzemeltetési feladatok ellátásán, koordinációján.

Az idei évben a járványügyi helyzet miatt nem tartják meg a 19 megyei igazgatóság által szervezett sajtóeseményeket. Helyette elektronikus úton kerülnek tájékoztatásra az adott megyék médiaszolgáltatói. A tájékoztató anyagok 2020. november 10-ig kerülnek megküldésre és tartalmazzák az idei évben bevezethető gépparkjukról, a síkosság-mentesítő és érdesítő anyagaik kezdőkészleteiről, a téli feladataik ütemezéséről szóló beszámolót.

Fontos ugyanakkor számukra a közlekedők folyamatos tájékoztatása is. Egyrészt a következő linken található gyakori kérdés-válaszok alapján igyekeznek a közlekedőket informálni, illetve ugyanitt hasznos tanácsokat is kaphatnak az autósok: <http://internet.kozut.hu/teli-uzemeltetessel-kapcsolatos-informaciok/>. A tavalyi téli időszak kezdetére megújított www.kozut.hu weboldal, továbbra is fogadja a közlekedők a bejelentéseit az ügyfélszolgálati felületen.

A téli időszakban nemcsak az utakon fontos a preventív beavatkozás, hanem a sajtóban is. Így folytatva az előző szezonok kedvező tapasztalatait, a 2020-2021-es szezonban is erőteljes hangsúlyt fektetünk a várható közlekedési helyzetekre való felkészítésre és az utazók folyamatos tájékoztatására is Kommunikációs osztályuk és Útinform szolgálatuk segítségével.

A közösségi médiát is aktívan használják, kihasználva, hogy a Facebook-on mintegy 21 ezer követővel rendelkeznek. Ezen, illetve a többi social media felületen (Instagram, Youtube) is edukációs, figyelemfelhívó bejegyzésekkel készülnek az idei tél során is.

A Magyar Közút Nonprofit Zrt. alapfeladataként biztosítja a szervezett, folyamatos és biztonságos közlekedés feltételeit a kezelésükben lévő országos közúthálózaton. (Az önkormányzati kezelésű utakon és a koncessziós autópályákon (M5 és M6) nem a Magyar Közút Nonprofit Zrt. a felelős a burkolatok állapotáért és a síkosságmentesítésért.) A tevékenységek részletes és pontos leírását az országos közutak kezelésének szabályozásáról szóló 6/1998. (III. 11.) KHVM rendelet (továbbiakban: OKKSZ) tartalmazza.

A téli úttisztítási időszak november 10-től március 15-ig tart, mely az időjárás függvényében ettől eltérően is meghatározható. A 2020/2021-es télre felkészülve a társaság kezelésében lévő úthálózatot a 94 mérnökségen több mint 100 útellenőr, továbbá 94 mérnökségi ügyeletes és 19 megyei irányító felügyeli.

A téli munkák elvégzésére az alábbi géppark áll rendelkezésre:

• Eszközhordozó nehéz tehergépjármű:	717 db
• Eszközhordozó alapgép (UNIMOG):	91 db
• Sószóró adapter:	797 db
• Hóeke (egyszárnyú, kétszárnyú, oldaleke):	857 db
• ZIL hómaró gép:	33 db
• Homlok hómaró:	58 db
• Rakodógép:	158 db
• Gréder, földgálya:	48 db

A téli üzemeltetésben az alábbi létszám vesz részt aktívan a munkavállalói állományból:

• Határozatlan idejű gépkezelők:	2.246 fő
• Határozott idejű gépkezelők:	293 fő
• Határozott idejű egyéb téli munkát ellátó dolgozók:	53 fő
• Műszaki ügyeletet ellátók:	565 fő
• Diszpécser:	572 fő
Összesen:	3.729 fő

Síkosságmentesítő anyagok

A társaság raktáraiban a síkosságmentesítéshez 171.000 tonna útszóró só, 1.200.000 kg CaCl₂ granulátum és 1.700.000 liter CaCl₂ oldat áll rendelkezése. Továbbá ebben a téli időszakban szerződésekből lehívható további 150.000 tonna útszóró só, 3.800.000 kg CaCl₂ granulátum és 15 millió liter CaCl₂ oldat.

Téli munkarend, beavatkozási idők

A téli időszakban a feladatok végrehajtását minden készenléti helyen 24 órás megerősített ügyeleti rendszer segíti, felügyeli. Az ügyelet irányítja a hóeltakarítást, a síkosság elleni védekezést és a hóakadályok megszüntetését, valamint gyűjti és továbbítja az útviszonyokkal kapcsolatos információkat a közlekedők, illetve a rendvédelmi és társadalmi szervek felé. Az adott időjárási helyzetben szükséges konkrét védekezési feladatokról a mérnökségek munkáját összefogó megyei igazgatóságok döntenek. A döntés mindig az OKKSZ-re és a Magyar Közút Nonprofit Zrt. téli üzemeltetési szabályzatára támaszkodik. A miniszteri rendelet az utakat úgynevezett szolgáltatási osztályokba sorolja, majd ezekhez rendeli hozzá a védekezési szinteket.

Közutak szolgáltatási osztályai

Szolgáltatási osztály	Közutak és közúti szakaszok
I.	Autópályák, autóutak és ezek csomóponti ágai
II.	I. rendű főutak
III.	II. rendű főutak, összekötő és mellékutak ÁNF > 5000 E/nap
IV.	Összekötő és mellékutak ÁNF = 2000-5000 E/nap
V.	Összekötő és mellékutak ÁNF < 2000 E/nap
VI.	Gyalog és kerékpárutak
VII.	Földutak

Az OKKSZ az útkategóriáknak megfelelően előírja, hogy a síkosság kialakulásának észlelése, valamint a havazás megkezdődése után mennyi idővel kell megkezdeni a védekezést és mikorra kell befejezni.

A határidők a feladat jellegétől, az útosztálytól és az időjárási viszonyoktól függően fél órás munkakezdési határidőtől egészen 24 órás befejezési határidőig is terjedhetnek. Átlagos téli időjárásra vonatkoznak, rendkívüli helyzetben nem irányadóak. Átlagos az időjárás, ha a folyamatos havazás, illetve hófúvás időtartama nem haladja meg a 24 órát, nincs hidegebb -8°C -nál, és a szél sebessége 30 km/h-nál nem nagyobb.

Védekezési szintek

Szolgáltatási Osztály	Szórási munka meg-kezdésének időpontja az észleléstől	Szórási munka időtartama
I.	0,5-1,0 óra	2,0-4,0 óra
II.	1,5-2,0 óra	4,0-6,0 óra
III.	2,0-3,0 óra	4,0-8,0 óra
IV-V.	4,0-5,0 óra	6,0-24,0 óra

Utak besorolása

- **Őrjáratos utak:** azok az utak, illetve útvonalak, amelyeken a védekezés az út teljes hosszában és szélességében történik szükség szerint. A hóeltakarítás során ezek az utak elsőbbséget élveznek. Az őrjáratos rendszerbe tartoznak az I, II, III. és – indokoltság esetén – a IV. szolgáltatási osztályba sorolt közutak.
- **Rajonos utak:** azok az utak, amelyeken a védekezés nem terjed ki az út teljes hosszára, csupán annak veszélyes részeire (ívek, emelkedők, stb.). A rajonos rendszerbe tartozik a IV, V, és VI. szolgáltatási osztályba sorolt közutaknak a megyei igazgatóságok téli tisztántartási tervében meghatározott része. A szórandó szakaszok pontos helyét a menetutasításban rögzítik.
- **Fehér utak:** azok a kisforgalmú utak, amelyek nem tartoznak sem az őrjáratos, sem a rajonos rendszerbe. Ezeken az utakon, útszakaszokon síkosság-mentesítést nem kell végezni, de a havat – amikor a forgalmasabb utak letakarítása befejeződött – leekézik. Ellenőrzés csak az útelőjárás gyakoriságával történik. (Ezen védekezési módba sorolt utak kiválthatók jelentős idővesztéssel nem okozó párhuzamos úttal)

Útinformációk

Egy-egy terület, térség vagy régió útjainak járhatóságáról, útviszonyairól a területileg illetékes mérnökségek adnak tájékoztatást útellenőreik segítségével. A téli időszakban országosan mintegy 100 útellenőr gépkocsi járja az ország útjait, gyűjti és továbbítja a friss információkat mobiltelefon, illetve korszerű informatikai rendszer segítségével.

A téli védekezési munkát nagyban segítik a meteorológiai előrejelzések és figyelmeztető, riasztó rendszerek, valamint a gyorsforgalmi és nem gyorsforgalmi úthálózaton üzemeltetett, összesen 355 db útmeteorológiai állomásuk. A mérőállomások az útburkolatra és az út mellé telepített érzékelők segítségével információkat szolgáltatnak az útburkolat állapotáról és a helyi időjárási körülményekről egy központi informatikai rendszernek. Az adatok a téli útüzemeltetés irányítási pontjain megjelennek térképi és táblázatos formában is. Az állomások mérik a levegő és a burkolat hőmérsékletét, a levegő páratartalmát, a burkolat állapotát – száraz, nedves, vizes, deres, havas, jeges – valamint az útburkolatra kijuttatott útszóró só, egyéb kémiai anyag koncentrációját.

A téli útüzemeltetési feladatok:

Síkosság-mentesítés

A téli időszak egyik legbalesetveszélyesebb jelensége a hajnali páralecsapódás okozta lefagyás. A jelenséget megelőzendő és megszüntetendő használnak olyan szórógépeket, amelyek a magasabb rendű utakon útszóró só és kalcium-klorid oldat egyidejű kijuttatásával úgynevezett nedvesített szórást végeznek. Ennek lényege, hogy a kiszórt anyag nem pereg le az út felületéről, így hatékonyabban fejtheti ki hatását. A ma használatban lévő szóró berendezések többsége már pontosan beállítható, így mindig csak a feladathoz legszükségesebb mennyiségű anyag kerül az útra, ezzel minimálisra csökkentve a környezeti terhelést.

Az úthálózati szerepük alapján, fontos szakaszokon megelőző sózást is végeznek, ez a forgalmas autópályákat, autóutakat és főutakat érinti elsősorban. Ez azt jelenti, hogy az előrejelzések alapján még a havazás vagy síkosság kialakulása előtt szóróanyagot juttatnak ki a burkolatra.

Az alsóbbrendű utakra esetenként másfajta síkosság-mentesítő anyagot is szórnak. Homokot, apró kőzúzalékot, esetleg salakot, illetve ezek sóval kevert változatát.

A téli mentesítés során használt olvasztó, illetve érdesítő anyagok

- Olvasztó anyagok:
 - nátrium-klorid (NaCl),
 - kalcium-klorid (CaCl_2),
- Érdesítő anyagok:
 - homok (éles szemű),
 - zúzalék (max. 5 mm-es szemnagyságú),
 - salak (őrölt és osztályozott, v. granulált),
- Érdesítő anyag és só keverék.

A síkosság-mentesítési munkákra elsősorban saját tulajdonú kombinált (sósórázó berendezéssel és hóekével felszerelt) gépeket biztosítanak. Mivel gazdaságtalan lenne egész évben a teljes szükséges gépállomány üzemben tartása, kapacitás hiány esetén igénybe vesznek saját eszközeiken felül bérelt kombinált gépeket is. A kombinált bérelt eszközök alkalmazási időszaka december 1-től március 15-ig terjed, mely időszak az időjárás függvényében módosítható.

Hóeltakarítás – ekézéssel

Ha a hó vastagsága eléri az OKKSZ-ben előírt vastagságot a burkolaton, meg kell kezdeni az ekézést. A hó-eltakarítási munkák végrehajtására mérnökségenként hóeltakarítási terv készül, mely tartalmazza a tisztítási munkák sorrendjét és a beosztott gépeket.

Az ekézési feladatokkal egyidejűleg minden esetben (kivéve a rajonos utak nem szórt szakaszain) 20-40 g/m² mennyiségű sószórást végeznek, hogy a folyamatos járhatóságot biztosítani tudják. A sószórás célja a maradék hó megolvasztása, a lefagyás elkerülése, illetve további havazás esetén a letapadás megakadályozása.

Hóakadályok megszüntetése

Hófúvás akkor van, ha a szél 35-40 km/óránál erősebb, illetve ha az útra merőleges irányú szél a nyílt terepen vezetett útra hordja az út környezetében lévő porhavat. A hófúvások okozta, olykor több méter magas hóakadályok megszüntetése téli elhárítás egyik legnehezebb feladata. A hóakadályok megszüntetésére csak az erre a feladatra kifejlesztett hómarók alkalmasak. Ezek képesek a hófúvás megszűnése után az olykor másfél- két méteres hófalak áttörésére is.

Komolyabb hófúvások esetén az adott útszakaszt saját hatáskörükben lezárják, hiszen a védekezést csak a szél lecsendesülése után lehet hatékonyan megkezdeni. Ilyen esetekben csak az élet és vagyonbiztonság megőrzése érdekében küld ki a területileg illetékes mérnökség gépet.

A hófúvásveszélyes területeken megelőzés céljából hófogó rácsokat és hálókat helyez ki, valamint hóvédő erdősávokat telepít a társaság.

A téli útüzemeltetés eszközei

Az alapellátás gépei

Ezek a téli útviszonyoknak megfelelően felkészített nehéz teherautók felszerelhetők különböző hóékekkel, szóró berendezésekkel, valamint hómaró fejekkel. A gépek saját tulajdonukban vannak, vagy bérlik azokat. Minden eszközön folyamatos munkarendben, a speciális gépek kezelésére és a különböző időjárási helyzetekben való munkavégzésre felkészített kezelő teljesít szolgáltatást.

Lehívható gépek

A rendkívüli helyzetek kezelésére (nagyobb havazás, a hóeltakarítást akadályozó elakadt járművek mentése) vállalkozókkal kötött szerződések alapján nagyteljesítményű gépi eszközök rendelkezésre állását biztosítják a teljes téli útüzemeltetési időszakban.

Célgépek

Ezek csak egy adott feladatra használhatóak. Ilyenek a mérnökségek rakodógépei, valamint a ZIL önjáró hómarók és teherautóra vagy traktorra szerelt hómarók, amelyek közül sok már több mint harminc éves, de most is kiválóan teljesít szolgáltatást.

A téli időszakban a mérnökségeken és géptelepeken a gépek működőképességét biztosító szakmai háttér mozgósítható annak érdekében, hogy egy elhárításban részt vevő gép műszaki hiba miatti hosszabb távú kiesése ne merüljön fel, mivel az komolyan visszavethetné a védekezés hatékonyságát.

Rendelkezésre álló anyagok és gépek

A téli útüzemet, vagyis november 10-ét megelőzően az előkészületekhez hozzátartoznak a téli gépszemlék. Ilyenkor vizsgálják át tüzetesen a téli kezdés előtt utoljára a téli feladatokra felkészített gépeket. Rendelkezésre álló gépparkjuk nem elegendő téli feladataik maradéktalan ellátására, ezért bérelt és lehívható eszközökkel kiegészítik azokat. A társaság nem adhatja ki a kezéből a felelősséget, ezért olyan szerződést nem köt, amelynek értelmében egy vállalkozó feladata lenne egy adott szakasz síkosságmentesítése. A szerződések mindig arról szólnak, hogy a vállalkozó, a társaság ügyeletesének megbízásából köteles az éppen aktuális feladat elvégzésére. A vállalkozói szerződéseknek két formája van:

- Bérelt gépről beszélünk, ha a vállalkozó a gépével és a szükséges személyzettel a számára kijelölt téli szolgálati helyen munkára készen várakozik, és ezért fix összegű havidíjat kap.
- Lehívható bérelt gépről beszélünk, ha a vállalkozó alkalmanként munkába hívható, amiért minden esetben külön fizet a társaság.

Az anyagok

A társaság közbeszerzési eljárással szerzi be a téli munkákhoz szükséges anyagokat. A mérnökségek induló sókészlete a hivatalosan meghatározott téli időszak kezdetére rendelkezésre áll. Egy átlagos téli időszak alatt a mérnökségek útszóró só felhasználása országos szinten 160 – 200 ezer tonna. A téli költségek nagy részét az állandó készenlét fenntartása, valamint a síkosság elleni védekezés teszi ki.

Különleges helyzetek és a közlekedésbiztonság

A havas utakon nyári gumival közlekedő autósok és fuvarozók saját és mások testi épségét is kockára teszik. A társaságnak elsősorban a téli közlekedésre nem felkészített kamionok és tehergépjárművek okoznak komoly problémát, elakadásuk a többi közúti közlekedők mellett a tisztítást végző gépek munkáját is akadályozzák. Ez különösen hóátfúvásos időben veszélyes, mert a hótorlaszok ilyenkor nagyon gyorsan kialakulnak, a negyed órát veszteglő hókotró miatt másutt mások órákra a hó fogságába kerülhetnek.

A hirtelen leesett nagy mennyiségű hó, illetve a jelentős hófúvások a védekezési rendszer gyors, hatékony átalakítását teszik szükségessé. Ilyenkor az elsődleges feladat az élet- és vagyonbiztonság védelme, ezért a munkák fontossági sorrendje megváltozik. Elsődleges a közellátás biztosítása, az állandó kórházi kezelésre járók szállításának megoldása, a járhatatlanná váló utak, elzárt települések felszabadítása, és csak ha mindez már adott, akkor kezdődhet az utak jól járhatóvá tétele.

Megyei igazgatóságai és mérnökségeik ilyenkor operatív módon végzik feladatukat a megyei Védelmi Bizottságok koordinálásával. A téli feladatok végrehajtásában együttműködő partnerek lehetnek az önkormányzatok, a megyei kormányhivatalok, a Honvédség, a Rendőrség, valamint a Katasztrófavédelem szervei is. Fontos kiemelni, hogy feladatuk ilyenkor is elsősorban a közúti közlekedés feltételeinek mihamarabbi helyreállítása a saját intézkedési tervük alapján.

FMR rendszer

A társaságnál Flottamenedzsment Rendszer (MK FMR- járműfedélzeti adatgyűjtési és továbbítási rendszer) működik, mely az elhárítást végző gépek helyzetét és a munkavégzés folyamatát követi nyomon. Továbbá alkalmas a költségek csökkentésére, valamint a vagyonbiztonság növelésére, az úton végzett tevékenységekről szolgáltatott hiteles adatok szolgáltatása mellett.

Jelenleg a téli elhárításban részt vevő saját gépeken felül a bérelt gépek jelentős része is be van kötve a rendszerbe.

EDR rendszer

2019. november 10-től a társaság csatlakozott az Egységes Digitális Rádiótávközlő Rendszerhez (EDR), mely elsődlegesen a készenléti szervezetek (például: rendőrség, mentő, tűzoltóság, katasztrófavédelem) számára készült magas rendelkezésre-állású, megbízható, országos rádiótávközlő rendszer. Minden olyan járműbe, amely a téli elhárításban részt vesz beszerzésre került EDR készülék. Ennek köszönhetően több mint 1.300 db EDR készülék támogatja a hatékony kommunikációt a diszpécseri információáramlás és a téli feladatok ellátása során.

1.3. MÁV Zrt.

A MÁV Zrt. szakmai szervezeteinek a téli időszakra való felkészülését „A téli időjárás alkalmával követendő eljárásról D.4. sz. utasítás (18/2017.(III.17. MÁV Ért. 8.) EVIG (továbbiakban: D.4. sz. Utasítás)) szabályozza.

Az utasítás rendelkezik a téli időjárás által okozott forgalmi zavarok és közlekedési akadályok megelőzéséhez szükséges intézkedések megtételére, valamint az azzal kapcsolatban bekövetkezett események elhárítása során követendő eljárásokra.

A Pályaműködtetési Vezérigazgató-helyettesi Szervezet Pályavasúti Területi Igazgatóságainak szakmai szervezetei a téli időszakra való felkészülést az utasításban foglalt feladatok és határidők betartásával végezték. A felkészülés során olyan elmaradt hiba vagy hiányosság, ami a téli forgalom lebonyolítását előreláthatóan veszélyeztetné nem merült fel.

A D.4. sz. Utasítás rendelkezései szerint a területi feladatok meghatározása és leszabályozása megtörtént, a Területi Téliforgalmi Rendelkezések és a Téliforgalmi Végrehajtási Utasítások kiadásra kerültek az érintett szervezeti egységek részére.

A felkészülés során a téli forgalom lebonyolításában résztvevő munkavállalók oktatása időszakos oktatás keretében és a szolgálati helyeiken ütemezetten történik a D.4 sz. Utasításból és a téli forgalommal összefüggő saját szakszolgálati utasításokból.

A munkavégzéshez szükséges mennyiségű anyagok (csúszásmentesítő, fagytalánító) rendelkezésre állnak. Az elhárításhoz szükséges kézi szerszámok a kijelölt tárolókban elhelyezésre kerültek. Az eszközök (hófogó táblák) felülvizsgálata és javítása elvégzésre került. A veszélyeztetett területekre történő elhelyezésük az utasítás szerint történik.

A villamos és gáz üzemű váltófűtő berendezések felülvizsgálata megtörtént, a működésük biztosításához szükséges intézkedések megtörténtek, karbantartási szerződések rendelkezésre állnak.

A vasúti forgalom folyamatos lebonyolítása érdekében, a szükséges munkák irányítására és végzésére kijelölt munkavállalók a készenléti beosztások szerint rendelkezésre állnak. Az Országos Meteorológiai Szolgálat időjárás előrejelzése alapján az érintett térségekben és időszakokban házi vagy munkahelyi készenlét kerül elrendelésre – mérlegelve a várható időjárási körülményeket oly módon, hogy a szükséges beavatkozások a zavartatások elkerüléséhez szükséges időben végrehajthatók legyenek - az utasításban meghatározott készenléti fokozatok szerint.

A téli időszakban a biztonságos és balesetmentes vonatközlekedés lebonyolítása érdekében végzendő feladatokat – mint a kitérők, peronok, utas- és a gyalogos közlekedési útvonalak, vasúti átjárók, a MÁV Zrt. állagában lévő gyalogos felüljárók hó- és jégmentesítése - a Pályavasúti Területi Igazgatóságok saját munkavállalóik mellett külső vállalkozókkal vállalkozási szerződések alapján végzik.

A kitérők és gyalogos felüljárók hó- és jégmentesítésében a MÁV Zrt. leányvállalata a MÁV FKG Kft. munkavállalói is, szerződéses keretek között részt vesznek. Hatályos, hálózati szerződéssel rendelkeznek.

A budapesti Pályavasúti Területi Igazgatóság a hiányzó létszámát – kiemelten a budapesti elővárosi vasúti forgalom zavartalan lebonyolíthatósága érdekében és a miskolci Pályavasúti Területi Igazgatóság az előző évben kialakult készenléti nehézségei miatt a hiányzó létszámát közbeszerzési eljárás lefolytatásával kiválasztott vállalkozók igénybevételeivel tudja biztosítani. A külső szolgáltatás igénybevételehez szerződésekkel rendelkeznek.

Az utasok által használt területek, - MÁV Zrt. ingatlanjaihoz tartozó – területek, közlekedési utak, aluljárók, lépcsők, peronok, utas-csarnokok, várótermek, előterek tisztántartását, takarítását végző vállalkozók rendelkezésre állnak, a megrendelő - vállalkozó vezetői szintű egyeztetések megtörténtek.

Az állomási és nyíltvonali vonatközlekedés zavartalanságának biztosításához a vontató járművek és a vasúti pálya hó- és jégmentesítésére felhasználható eszközök rendelkezésre állnak, az erőforrások felhasználásához hatályos szerződésekkel rendelkeznek.

A téli forgalomra való felkészülést az ellenőrzésre kötelezettek rendszeresen ellenőrzik, szükség esetén, rövid úton intézkednek.

A téli forgalmi feladatok ellátására a Pályavasúti Területi Igazgatóságok szakmai szervezeteinek munkavállalói, a MÁV FKG Kft., és a közbeszerzési eljárás lefolytatásával kiválasztott vállalkozók által felkészültek.

A MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóság a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal együttműködve felkészült a rendkívüli időjárási helyzetek esetén megalakuló központi Operatív Törzs tagjaként a közvetlen és folyamatos helyzetelemzéssel a vasúti forgalom lebonyolításában várható zavart okozó akadályok elhárítására. Kapcsolattartóként a rendkívüli helyzetek bekövetkezése esetén tartott felkészítő megbeszéléseken rendszeresen képviseli a MÁV Zrt. érdekeit.

A Biztonsági Főigazgatóság és az OKF vezetői minden évben személyesen értékelik az elmúlt időszak eseményeit, elemzik az együttműködés tapasztalatait.

A MÁV Zrt. és a BM OKF között megkötött Együttműködési Megállapodásban foglalt elveknek megfelelően és szakmai tartalommal meghatározott éves országos gyakorlat 2020. október 1-én Nyírbátor állomáson a MÁV-csoport illetékes egységeivel közösen sikeresen végrehajtásra került.

Az országos katasztrófavédelmi gyakorlat keretében a katasztrófavédelem és a MÁV-csoport tesztelte a műszaki mentés és segélynyújtás erőinek, eszközeinek az állapotát, akcióképességét, együttműködve más szervekkel, szolgálatokkal.

A MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatóság koordinálásával a MÁV-csoport részt vett az árvízi helyzet és a téli rendkívüli időjárás következményeinek kezelésére, a BM OKF által szervezett, a pandémiás helyzetre való tekintettel online megtartott értekezleteken.

A gyakorlat jól támogatta a kritikus üzleti folyamatok sérülés, vagy leállás utáni visszaállítására kiadott vállalati utasítások alapvető célját, az üzletmenet-folytonosság biztosítását, a katasztrófa-elhárítási feladatokra való felkészülést, hogy az ilyen rendkívüli esetekre előre felkészülten, egy adott forgatókönyv szerint biztosíthassa a vállalat az üzleti folyamatainak minél hamarabbi működőképességét, illetve a támogató műszaki, információs/informatikai rendszerek teljes visszaállítását és működését.

Az üzletmenet-folytonosság biztosítása a fenti helyzetben annak garantálását jelenti, hogy hogyan lehet a vasúti közlekedést fenntartani annak megzavarás alatt, és után legalább a legfontosabb (kritikus) folyamatok nagyon gyors működőképességének biztosításával, kipróbált, jól definiálható eljárások végrehajtásával, a rendelkezésre álló erőforrások bevetésével.

A MÁV Zrt. felkészült a minden 1 órát meghaladó üzemzavar jelentésére a katasztrófavédelem felé, azonnali információt tud szolgáltatni arról is, hogy gyorsan helyrehozható problémáról van-e szó, vagy elhúzódó esettel állnak szemben.

1.4. A MÁV-START Zrt.

A Területi Személyszállítási és Vontatási Igazgatóságok (továbbiakban: TSZVI) és a Járműbiztosítási Igazgatóság (továbbiakban: JBI) részéről az alábbi intézkedések történtek a téli forgalomra való felkészülés kapcsán:

A 18/2017.(III.17. MÁV Ért. 8.) EVIG számú utasítás a téli időjárás alkalmával követendő eljárásról D.4.sz. utasítással, valamint a MÁV Zrt. által kiadott Területi Téli Forgalmi Rendelettel

összhangban a TSZVI-k felkészültek, valamint folyamatban van a felkészülés a téli időjárással kapcsolatos feladatok végrehajtására. A Területi Téli Forgalmi Rendelkezők előkészítő munkáinak kezdetétől, annak véglegesítéséig folyamatosan részt vettek, vesznek a TSZVI-k. Az aktualizált rendelkezések kiadásra kerülnek, ezt követően parancskönyvileg hozzák az érintett munkavállalók tudomására. A Területi Téli Forgalmi Rendelkezők elérhetőségét valamennyi érintett munkavállaló feljelentkezési helyén biztosítják.

- TSZVI –k munkaértekezletein az alábbi témákat érintő téli forgalmi felkészülésre való figyelemfelhívás történt:
 - Első teles munkavállalók oktatása
 - Csúszásmentesítő anyag és legszükségesebb hó takarító eszközök biztosítása, meglétének ellenőrzése
 - Nyílászárók ellenőrzése – szükség esetén, soron kívüli javítás kérése
 - Védőital biztosítására kiemelt figyelmet kell fordítani
 - Fűtéspróbák végrehajtásának ellenőrzése – különös figyelmet kell fordítani a kiegészítő fűtések (pl. olajradiátor) és csatlakozók üzemképességére
 - Magán hőszigetelők használatát kerülni kell, és kiemelt figyelmet kell fordítani a tűzvédelmi előírások betartására
 - Utazószemélyzet részére a csúszásveszélyes körülményekre, a lépcsők, fogantyúk fagyosodására, ebből eredő veszélyekre parancskönyvben is fel kell a személyzet figyelmét hívni.
- Kiadták a területekre vonatkozó:
 - Területi Téliforgalmi Rendeletet
 - A hozzá tartozó létszámtervet
 - Hó és jégmentesítési szabályozást
 Vonatkozó rendelkezések szakmai oktatás keretében történő oktatása folyamatos.
- Hómentesítéshez szükséges: lapát, seprű biztosítva, homok az Ingatlan Szervezet útján biztosítva.
- A vontatójárművek, motorkocsik homokoló berendezéseinek ellenőrzése folyamatos és kiemelt figyelmet fordítanak rá. A vontatási homok mennyisége megfelelő.
- A dízel vontatójárművek, motorkocsik hűtővíz ellenőrzése folyamatos, fagyállóval való ellátottságuk megfelelő.
- A motorkocsik utastér fűtését a JBI folyamatosan vizsgálja, ellenőrzi, szükség szerint javítja.
- A hideg környezetben történő munkavégzésben résztvevő munkavállalók részére a melegedőhelyiségek, védőöltözet, védőital, stb. biztosítása érdekében az intézkedések megtörténtek.
- A bevezetésre kerülő készenléti fokozatnak megfelelően kerül vezénylésre mozdonyszemélyzet. Szükség szerint operatíván az akadályoztatás miatt nem közlekedő vonatok gépei, személyzetei is alkalmazhatóak.
- A járművek felkészítése a szeptemberi és októberi tervszerű vizsgálatokon elvégzésre került.
- A mozdonyszínek, üzemanyag-, kenőolaj és homokfeladó, továbbá hűtővíz előkészítő és tároló berendezések, a laktanyák és egyéb vontatási épületek, ajtók, és az ablakok rendbe hozatala, a helyiségek fűtésére szolgáló központi fűtő berendezések javítása folyamatos.
- Folyamatos a megrendelése azon anyagoknak, amelyek zord időjárási viszonyok miatt szükségesek /gázolaj, petróleum, parafinfáklyák, denaturált szesz, etilglikol, palackos PB gáz/.
- Felkészítés alatt a közúti segélymenet gépkocsijai, felülvizsgálat alatt a járművek futóműve, gumiabroncsa, fűtőberendezése. A segélyszervelet mellék-kocsik fűtőberendezéseinek próbája folyamatos.
- A vontatójárművek vonatfűtő berendezéseit a karbantartó egység felülvizsgálta, a próbák folyamatosak.

- A személykocsik villamos vagy egyedi fűtőberendezései felülvizsgálata, javítása, próbája folyamatos.
- A hőeltakarító gépek havazás, hófűvás esetén a megfelelő sorozatú mozdonyokkal együtt a pályavasúti szakszolgálat megrendelésére készenlétbe állnak.
- Az 438, 478, 628 sor. mozdonyok hóekéinek karbantartását a JBI elvégezte. A hóekék vontatójárművekre történő felszerelhetőségének próbája folyamatos.
- Kulcsos vállalati gépkocsik téli gumicseréje megtörtént. A gépkocsik jégoldóval, jégkaparóval felszerelve.

Folyamatosan figyelemmel kísérik az Országos Meteorológiai Szolgálat időjárási előjelzéseit és szükség esetén, a MÁV-START Zrt. Biztonsági Igazgatósággal, valamint a MÁV Zrt. Biztonsági Főigazgatósággal egyeztetetten, a területi biztonsági szakértők bevonásával megteszik a szükséges intézkedéseket.

1.5. GYSEV Zrt.

A GYSEV Zrt. 2020/2021 évi téli időszakban a D.4. vezérigazgatói utasítás szerint jár el, mely utasítás tartalmazza az erős fagy, jegesedés és sűrű havazás, hófűvásból származó zavarok megelőzésének, vagy a bekövetkezett akadályok legrövidebb idő alatt történő megszüntetésének szabályait.

A Pálya Vasúti Üzletág (továbbiakban: PVÜ) területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- PVÜ koordináció részéről, a vonatkozó GYSEV D.4. sz. téliforgalmi utasítást - ezen utasítás értelmében - a tavalyi évi tapasztalatok alapján javításra és aktualizálásra került egységes szerkezettel. Az utasításnak megfelelően 2020. október 14-i dátummal megalakult a Helyi Téliforgalmi Bizottság (HTB). A GYSEV területén három helyen (Sopron, Szombathely, Csorna) alakul meg, a területi eltérések és időjárási viszonyok, valamint az erőforrások megfelelő kezelése érdekében.

HTB feladata

- A forgalmi szolgálattevők, forgalomirányítók által a forgalmi vonalirányítónak javasolt, és az INFRA vezető által bevezetett I. fokú készenlét alatt a hatáskörébe tartozó területen a téli forgalmi feladatok ellátása.
- Helyi adottságoknak megfelelően a forgalom zavartalan fenntartásához a munkák koordinálása.
- Információk adása a forgalmi vonalirányító és a PVÜ vezető felé.
- Javaslattétel a II. fokú, illetve III. fokú készenlétek bevezetésére.

Forgalom Szervezet területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- A D.4. számú Téli Forgalmi Utasítás előírása alapján 2020. szeptember 22 – 25 közti időszakban megtartásra kerültek a téli forgalmi üzemszemlék.
- Az Üzemszemle megállapításairól a felelősök és elhárítási időpontok meghatározásával jegyzőkönyvek készültek.
- A Sopron, Csorna, Szombathely központokkal megalakult Helyi Téliforgalmi Bizottságokba a Forgalom szervezet részéről a területileg illetékes állomásfőnökök delegálásra kerültek.
- 2020. december 12 –ig a 19735/2019 számon kiadott Helyi Téliforgalmi Végrehajtási Utasítás előírásai érvényesek a munkavállalóikra.
- Folyamatban van a Helyi Téliforgalmi Végrehajtási Utasítás 2020. december 13 –tól hatályos változatának készítése.
- 2020. december 12 –ig a II. és III. fokozatban bevezetendő, a meghatározott vonatkeresztezési helyek alapján elkészített „R közlekedési rend” és a hozzá tartozó mozdony, szerelvény és személyzetforduló rendelkezésre áll.

- A 2020. december 13 -tól érvényes „R” közlekedési rend bevezetésekor alkalmazandó menetrendek kiutalása folyamatban van.
- Az időszakos oktatások keretében kiemelten foglalkoztak a téli időjárási viszonyok közti munkavégzés során előálló fokozott baleseti veszélyforrások ismertetésével, baleset megelőzési előírásokkal.
- A hó, jég eltakarításához, csúszásmentesítéshez szükséges eszközök és anyagok kiszállításra kerültek a szolgálati helyekre.
- A melegítő ital elkészítéséhez szükséges alapanyagok kiszállításra kerültek a szolgálati helyekre.
- A kijelölt melegedőhelyek ellenőrzése megtörtént, azok alkalmasak a hó és jég eltakarításban, csúszásmentesítésben résztvevő munkatársak ott tartózkodására.

Infrastruktúra Szervezet területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- Állomási és vonali bejárások folyamatosan történnek
- Kitérők téliesítése folyamatosan történik
- Szóróanyagok kiszállítását folyamatosan végzik
- Váltófűtések ellenőrzése megtörtént
- Szükséges eszközök beszerzése, pótlása folyamatban van
- Munkaruházat biztosítása megtörtént
- Gépjárművek téli felkészítése megtörtént
- Felsővezeték védőföldelések ellenőrzése megtörtént
- Előfűtő berendezések ellenőrzése megtörtént
- A Helyi Télforgalmi Bizottság alakuló ülését a D4 utasítás szerint összehívták

Az Ingatlangazdálkodási Szervezetnél a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

Területi Téli Forgalmi bejárások megtörténtek, melyeken az Ingatlangazdálkodás minden esetben képviseltette magát:

- Sopronban 2020.09.24-én,
- Szombathelyen 2020.09.23-án,
- Rajkán 2020.09.22-én,
- Csornán 2020.09.22-én
- Szentgotthárdon 2020.09.25-én voltak a bejárások.

Az érintett állomásokon a csatolt állomások és megállóhelyek feladatai is áttekintésre kerültek, határidőzve lettek, a megvalósítási határidők döntően 2020. november 30-i időpontban lettek meghatározva. A feladatok a megadott határidőre el fognak készülni.

2020.09.21-én a Beszerzéstől a téli csúszásmentesítéshez a szükséges sót (5000 kg ingatlanüzemeltetés, 1000 kg építmény – ebből Sopron 400 kg és Szombathely 600 kg) és csúszásmentesítő anyagot (15000 kg ingatlanüzemeltetés, 1000 kg építmény – ebből Sopron 400 kg és Szombathely 600 kg) megigényelték

2019.04.21-től a 303/2019. számú, „Gépi és kézi hóeltakarítás és csúszásmentesítés a GYSEV Zrt. kezelésében lévő utakat és járdákat illetően a Sopron területén” tárgyú vállalkozási szerződés alapján történik a kis és nagygépes hótakarítás Sopronban. A szolgáltatást a B+N Zrt. végzi.

Gépészet területén a téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- Mozdonyok téli felkészítése, a motorkocsik és személykocsik fűtőberendezéseinek felülvizsgálata folyamatosan történik,
- A mozdony és a kocsiműhelyben a téli ügyeleti készenléti lista elkészítésre került,
- A hóügyelet elrendelése esetén a kiképzett motorműhely ügyeletesei a kijelölt Ganz M44 sorozatú 448-312 számú dízel mozdonyra felszerelésre kerül elrendelés esetén a hókotró a hótörömenetek végrehajtására, a mozdony Sopronban áll készenlétben.

A Személyszállítási Üzletág részéről, az alábbi intézkedések történtek, végrehajtandó feladatok kerültek szabályozásra, a téli forgalom lebonyolításával összefüggésben:
Személyzet, Szabályozások:

- A 2020/2021 menetrendi időszakra vonatkozó Téliforgalmi szabályozásban jelentős változás nem várható. A D4 TFVU aktualizálása folyamatban van (jelentős, elvi változás nem várható, csak pontosítások), mely legkésőbb a 2020/2021 menetrendi időszak kezdetéig kihirdetésre kerül.
- 2020. negyedéves vonatkísérői szakmai oktatások központi témái voltak téli forgalommal összefüggő teendők, és az előző téli időszak tapasztalatai. (Kiemelten a rendkívüli helyzetek kezelése, illetve az esetlegesen nyílt vonalon vonatokon maradt utasokkal kapcsolatos teendők).
- Zord időjárás esetén a hó eltakarításra igénybe vehető dolgozói kör meghatározásra került (állandó jelleggel saját kocsitakarító személyzet – 2 fő Sopron állomásra, illetve fokozat esetén igénybe vehető személyzet).
- Téliforgalommal kapcsolatos munkavégzés alkalmával az egyéni védőfelszerelés juttatási rendje szabályozva van.
- Az igénybe vehető pihenő-melegedő helyiségek kijelölése megtörtént.
- A fűtési rendszerek beüzemelése megtörtént.
- Az érintett munkakörökben a védőital ellátás biztosított, megrendelés megtörtént, a szolgálati helyeken a folyamatos rendelkezésre állás biztosított.
- 2020. évi ruhaellátás kiosztása valamennyi munkakörünk tekintetében megtörtént, téli ruházat egyen és formaruhás személyzetünk részére is biztosított.

Járműpark

- 2020. évi negyedéves oktatásokon a kocsik műszaki állapotával kapcsolatos hiányosságok bejelentésére vonatkozó szabályozás többször oktatásra került. A gördülő állomány elfagyás védelmére (különös tekintettel 21-90 / 31-90 sorozat) az az utazószemélyzet IV. negyedéves oktatásán kiemelt figyelmet fordítanak.
- A szerelvények megfelelő előfűtésének biztosítása érdekében az állomási technológiával és az előfűtési terv megfelelő kialakítása a korábbi évek gyakorlata szerint a menetrendváltás kezdetéig megtörténik.
- A forgalmi szakterület – előzetes egyeztetéseiknek megfelelően – a téli forgalom idején kiemelt figyelmet fordít a járművek folyamatos hőn tartására.

Egyéb területek

- A vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a jelenlegi menetrendi időszakra rendelkezésre áll a zord időjárás esetén bevezethető menetrend, illetve az ehhez tartozó szerelvényforduló. Meghirdetése az adott fokozat elrendelése esetén a rendelkezésre álló felületeken, szóróanyagokban, illetve a médiában fog megtörténni.

A 2020/2021. évi menetrendi időszakra menetrendje még nem került hivatalosan jóváhagyásra, jelenleg zajlik az alapmenetrend mellet a rendkívüli helyzetre vonatkozó menetrend és az ezekhez kapcsolódó technológiák készítése.

- A hatóságok és a média felé a vonatforgalmat érintő tájékoztatási rend meghatározásra került.
- A megnövekedő információs igények kielégítésére a többlet létszám biztosítása az adott napi helyzet függvényében operatív intézkedések alapján biztosítható (pl. pénztárból átcsoportosítás, vagy reszortos munkavállalók bevonása).

Biztonság Szervezet területén a Téli forgalomra felkészülés jegyében az alábbi intézkedések történtek:

- Részt vettek az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság téli felkészítésén 2020. október 26-án.
- Folyamatosan részt vesznek a Helyi Védelmi Bizottságok téli felkészítésén és egyeztetésén (Sopron, Szombathely, Győr, Csorna, Kapuvár, Kőszeg, Szentgotthárd, Kőrmend, Zalaegerszeg).

- A Katasztrófavédelmi Igazgatóságok közlése alapján, közúti forgalom korlátozása esetén a GYSEV Zrt. a Soproni Logisztikai Központban és Lövő állomás területén biztosítja a tehergépjárművek parkolását, szociális blokk és melegedők használatát a sofőrök részére.
- A GYSEV Zrt. a Helyi Védelmi Bizottságok felkérésére állomás épületeket megnyitja, biztosítja melegedés céljából.
- Helyi önkormányzatokkal szerződéseket kötnek a járdák és a peronok hó eltakarítására és csúszásmentesítésére.

A GYSEV Zrt. együttműködési megállapodással rendelkezik:

- Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatósággal
- Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal
- Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal
- Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal

Feladatok:

- Kölcsönös tájékoztatás
- Életmentési feladatok
- Tűzek oltása
- Jelentős vagyoni kár felszámolása, vészhelyzet kialakulásának megelőzése, illetve helyreállítás segítése
- Veszélyes áruk ellenőrizetlen szabadba jutása
- Közlekedési vállalatokkal:
 - MÁV Zrt.
 - Északnyugat-magyarországi Közlekedési Központ Zrt.
- Idegen vasúttársaságokkal
 - ÖBB (Österreichische Bundesbahnen) Osztrák Szövetségi Vasutak
 - ŽSR (Železnice Slovenskej Republiky a.s.) Szlovák Állami Vasút
- Soproni Meteorológiai Állomással

1.6. Volán Egyesülés

A korábbi éveknek megfelelően a téli üzemre történő felkészülés kiterjed a társaságok tulajdonában és üzemeltetésében lévő járművekre, ingatlanokra, valamint a személyi állomány rendkívüli időjárási helyzetekre történő felkészítésére.

Az autóbuszok téli felkészítése 2020. szeptember elején kezdődött a nemzetközi forgalomban is szállítást végző járműveken. A nemzetközi forgalom ellátásában résztvevő autóbuszokra M+S, illetve 3PM minősítésű gumiabroncsok kerültek felszerelésre. Ezek az abroncsok a téli időszakban megfelelően beállított gumiabroncsnyomás mellett, kellőképpen biztosítják az autóbuszok optimális teljesítményét a vizes és havas útfelületeken. Az üzemeltetési feladataiktól függően ellátásra kerültek az autóbuszok hólánccal, a külső indítási segítség igénybevételének a lehetőségét biztosító indítókábelekkel, a légkör feltöltését biztosító tömlőkkel, utántöltés céljából téli ablakmosó folyadékkal. Az autóbuszok mellékhelységeinek téli körülmények közötti üzemeltetését biztosító fagymentesítő adalék (Toalett) beszerzése megtörtént.

Az autóbuszok többségén, a hajtott futóműveken négy évszakos üzemeltetést lehetővé tevő gumiabroncsok vannak felszerelve egész évben. Ellenőrizték az abroncsok mintázatának csatornamélységét, - amelynek legalább 5 mm-es profilmélységgel kell rendelkeznie - a gumiabroncs és az útfelület megfelelő tapadásának érdekében.

Futózott abroncsok esetén kiemelt figyelmet fordítanak a futófelület épségére, a megfelelő mintázatú, csatornamélységű, és megfelelő pozícióba (hajtott tengely) szerelt futózott abroncsok alkalmazásánál.

Az állóhelyi fűtőkészülékek ellenőrzéssel egybekötött indítása is megtörtént. Ahol szükséges volt, ott a javítások megtörténtek. Kicserélték a páramentesítő motorok szennyezett levegőszűrőit.

Megtörtént az utastéri befűvómotorok működésének az ellenőrzése, szükség szerinti javítása, esetleges cseréje.

Megtörtént a hűtőfolyadékok fagyűrő képességének ellenőrzése, előírás szerinti beállítása, ahol szükséges ott az előírás szerinti $-25\text{ }^{\circ}\text{C}$ -os beállítást elvégezték.

Megtörtént az autóbuszok ablaktörlőinek ellenőrzése, szükség szerint az ablaktörlő karok, és lapátok cseréje, a szélvédőmosó tartályok téli fagyálló ablakmosó folyadékkal történő feltöltése.

Ellenőrizték a fékbetétek, féktárcsák, a dobfékek állapotát, működőképességét, méretbeli megfelelőségét, a járművek lefékezetttségét és az elektronikus biztonsági berendezések (pl:ABS, ASR) kifogástalan működőképességét. Átvizsgálták, a tartós lassító fékberendezéseket is.

Folyamatos az autóbuszok légkörzetének víztelenítése, valamint az autóbuszokba épített légkörzeti elemek szivárgásmentes működésének biztosítása. A sűrített levegőhálózat előkészítő elemeinek, a légszárító, a Haldex szelep működésére kiemelt figyelmet fordítanak a műszaki szakemberek, a cseréket szükség szerint folyamatosan elvégzik.

Ellenőrizték az autóbuszok világító- és fényjelző berendezéseit, a visszapillantó tükrök páramentesítésének működését, a légszűrők, a hajtószíjak és az üzemanyag ellátó rendszerek működőképességét. Kicserélték a fűtőberendezések üzemanyagszűrőit.

Megtisztították az akkumulátorok kivezetési pólusait, megtörtént a csatlakozó saruk rögzítettségének ellenőrzése a megfelelő indítóáram biztosításának az érdekében. Az akkumulátor cellák elektrolit szintjeinek beállítása megtörtént, majd ellenőrizték az akkumulátorok indítókapcsolását.

Az oldalablakok, az utas ajtók, a tetőszellőzők tökéletes zárhatóságának és tömítettségének ellenőrzését és beállítását is elvégezték.

A műszaki telepekre, illetve Budapest Népliget végállomásra tartós hideg esetén – az autóbuszok hidegindításának biztosítása céljából- éjszakai szolgálat került vezénylésre. A fagyszolgálat megszervezése, létszámának megállapítása a helyi adottságok függvényében történik.

Indítóakkumulátorok kerülnek telepítésre a távoli végállomásokra, hogy szükség esetén azonnal cserélni lehessen a lemerült, tönkrement akkumulátorokat.

A műhelykocsik felszerelésének része a befagyott légszelepek kiolvasztására szolgáló hőlégfúvó, tartalék akkumulátorok, szűrők, gyakori cserés alkatrészek.

A munkavégzésük alatt a munkaidejük nagyobb részét külső időjárási körülmények között töltő munkavállalók a VOLÁNBUSZ Zrt. Kollektív Szerződésének 10. melléklet 1.4 pontja szerint téli üzemeltetési pótlékot kapnak.

Az időjárási előrejelzés alapján – melyet a társasági jármű-energetikus szolgáltató - a műszaki igazgató a tartós hideg megérkezése előtt ($-15\text{ }^{\circ}\text{C}$) elrendeli a téli gázolaj beszerzését.

A 2020. évi téli üzemre történő felkészülés során az anyagellátás területén a beszerzések kiterjesztésre kerültek a rendkívüli időjáráshoz kapcsolódó anyagokra, a fagyálló hűtőfolyadékra, téli ablakmosó folyadékra, valamint extra, mélydermedésű üzemanyag beszerzésre, valamint az ingatlanok területére felhasználandó síkosság mentesítő anyagokra.

A személyi állomány a rendkívüli időjárási helyzetre történő felkészítését, az információs csatornák elérhetőségét biztosítani hivatott, évente frissítésre kerülő szabályozás kiadásra került.

A VOLÁNBUSZ Zrt. autóbusz állomásain a síkosság mentesítési feladatok elvégzése részben saját erőforrásokkal, részben a korábban megkötött határozatlan idejű takarítási szerződésekben leírtak szerint, külső szolgáltató bevonásával történik.

Azon autóbusz állomásokra és telephelyekre vonatkozóan, ahol eddig nem állt rendelkezésre szerződés a hó- és síkosságmentesítési szolgáltatás elvégzésére, a szolgáltatás beszerzési eljárások lefolytatásra kerültek, mely alapján a szerződések aláírása megtörtént.

Azon telephelyeken, ahol saját munkavállalókkal történik a téli hóeltakarítás a szükséges szóróanyagok, és a hóeltakarítás végzéséhez szükséges eszközök beszerzése megtörtént.

A megfelelő működést veszélyeztető körülmény jelenleg nincs.

2. BM ORSZÁGOS KATASZTRÓFAVÉDELMI FŐIGAZGATÓSÁG:

2.1. A katasztrófavédelmi szervek téli időszaki felkészülése

2.1.1. Szakmai értekezletek

A téli időjárás következményeinek felszámolása szerteágazó feladat, számos ágazatot, szervezetet érint, így az eredményes operatív együttműködés érdekében, az érintetteknek az önálló felkészülés mellett a közös felkészülésre is nagy hangsúlyt kell fektetniük.

Ennek megfelelően 2020. október 26-án a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: BM OKF) szervezésében, a téli időjárás következményeire való felkészülés témájában szakmai értekezletet tartottunk közel 100 fő részére (minisztériumok, közlekedési ágazat, meteorológia szakterület, rendvédelmi szervek, Magyar Honvédség, energetikai szektor, egészségügyi szolgálat, fővárosi és megyei védelmi bizottságok titkárai, titkár-helyettesei, polgári védelmi főfelügyelők). Az értekezlet, a járványügyi helyzetre való tekintettel, videokonferencia útján valósult meg.

A szakmai értekezlet célja volt

- a) a téli időjárás következményeire való közös, céltudatos felkészülés;
- b) az adat- és információcserék hatékonyabbá tétele;
- c) az egymás erőinek, eszközeinek és képességeinek megismerése, összehangolása;
- d) az operatív együttműködés fokozása.

2.1.2. Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság

A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: KKB) a 2020. második féléves rendes ülésének keretében, beszámoló formájában áttekinti a téli felkészülés helyzetét.

2.1.3. Téli felkészülési gyakorlat

A katasztrófa-helyzetek, veszélyhelyzetek eredményes kezeléséhez, az ahhoz szükséges erők és eszközök hatékonyabb többszörözésének biztosítása érdekében elengedhetetlen a védelmi feladatrendszer irányítói és operatív beavatkozói elemeinek rendszeres gyakoroltatása. Ennek érdekében 2020. november 30-án törzsvezetési gyakorlat végrehajtását tervezzük.

A járványügyi helyzetre való tekintettel, a gyakorlat keretében, a KKB Nemzeti Veszélyhelyzet-kezelési Központ részlegesen kerül aktivizálásra, feladatát az ágazati és a szervezeti szakértőkkel (Magyar Közút Nonprofit Zrt., Országos Rendőr-főkapitányság, honvédelmi ágazat) kibővített BM OKF Operatív Törzs látja el. Továbbá a gyakorlaton a megyei és helyi védelmi bizottságok, valamint a katasztrófavédelmi igazgatóságok és a helyi katasztrófavédelmi operatív törzsek munkaszervei, szűkített formában, Borsod-Abaúj-Zemplén és Zala megye tekintetében vesznek részt.

A beállított szcenárió alapján 2020. november 29-én délnyugat felől egy nagy kiterjedésű mediterrán ciklon felhő- és csapadékrendszer érkezik hazánkat. A kora esti órákban először a Dunántúlon kezdődik a havazás, majd a csapadéköv az éjszaka során kelet, északkelet felé terjeszkedik tovább. Ehhez megerősödő, majd éjjel után már nagy területen viharossá fokozódó északi szél társul.

Ezen törzsvezetési gyakorlatok hozzájárulnak az esetleges káresemények hatékonyabb kezeléséhez, az operatív törzsek közötti gyorsabb információáramláshoz, a reagálási képesség továbbfejlesztéséhez, valamint a helyi szintű erő- és eszközátcsoportosítások fokozásához.

2.1.4. Lakossági riasztási és tájékoztatási SMS-küldő rendszer kialakítása

Az Európai Elektronikus Hírközlési Kódex létrehozásáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1972 irányelvében foglaltakra figyelemmel módosításra került az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény, továbbá kiadásra került a mobil rádiótelefon szolgáltatást nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltatók és a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve közötti együttműködés rendjéről szóló 217/2020. (V. 21.) Korm. rendelet.

A fenti jogszabályok alapján a mobilszolgáltatóknak biztosítani kell a veszélyhelyzetre és az állampolgárok magatartási szabályaira vonatkozó információk lakosság részére történő továbbítását SMS útján. A változásokat követően a mobilszolgáltatók kötelesek a BM OKF-től érkezett információknak lakosság részére történő eljuttatását haladéktalanul, de legfeljebb 30 percen belül megkezdni.

A rendszer egyes elemeinek begyakorlására a fentiekben már részletezett, téli rendkívüli helyzetek törzsvezetési gyakorlatán kerül sor.

2.1.5. Téli végrehajtási gyakorlat

Öt szervezet részvételével 2020. november 09-én tartottuk meg a rendkívüli téli időjárás idején szükséges védekezésre való felkészülési terepgyakorlatot Mogyoródon, a Hungaroring Vezetéstechnikai Centrum tanpályáján. A BM OKF koordinálásával a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság, a Magyar Honvédség, a Magyar Közút Nonprofit Zrt., a Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, a Gödöllő Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság, valamint a pilisvörösvári és a délegyházi önkéntes tűzoltók gyakorlaton résztvevő beavatkozó állománya gyakorolta

- menet végrehajtását a kárhelyszínekre,
- műveletek koordinációját a kárhelyszíneken,
- hatáskörükbe tartozó feladatok végrehajtását,
- EDR rádión történő kommunikációt.

Továbbá a résztvevő beavatkozó állomány gépjármű vezetői fejleszthették vezetéstechnikájukat a Hungaroring tanpályáján. A gyakorlaton 63 fő és 20 speciális technikai jármű vett részt.

2.1.6. A BM OKF területi szervei által végrehajtott feladatok

A katasztrófavédelmi igazgatóságok a hivatásos katasztrófavédelmi szervek rendkívüli téli időjárási viszonyok során jelentkező feladataik végrehajtásáról szóló 75/2013. számú főigazgatói intézkedés alapján a felkészülést végrehajtották. Ezen folyamat érintette a katasztrófavédelem személyi állományát, technikai eszközeit, valamint a védelmi igazgatás teljes szegmensét.

A megyei (fővárosi) védelmi bizottságok a téli időszakra történő felkészülés helyzetéről szóló előterjesztéseket megtárgyalták, illetve megtárgyalják. A helyi védelmi bizottságok ezen téma megtárgyalását betervezték.

2.2. Összegzés

A téli hőmérsékletek vonatkozásában megkezdődött melegedés nem azt jelenti, hogy a téli időszakban nem lesz hideg, hanem csupán azt, hogy a havi átlaghőmérsékletek várhatóan meg fogják haladni a sokévi átlag adatait, ugyanakkor extrém hideg periódusok és csapadék előfordulhat nehezítve a lakosság mindennapi életét.

3. ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

A téli időszakra vonatkozó rendkívüli helyzetek kezelésére az országos rendőrfőkapitány által 29000/33571-5/2013. ált. számon jóváhagyott szakmai protokoll alapján a Rendőrség az alábbi feladatokat hajtja végre:

- az ORFK-Országos Balesetmegelőzési Bizottság 2020. október 19-től december 06-ig meghirdette a „Látni és látszani 2020” elnevezésű kampányt, melynek keretében a gépjárművezetők térítésmentesen ellenőriztethetik látásukat és átvizsgáltathatják gépkocsijukat (a kampányba az ország különböző részein bevont szakszervizekben és optikusoknál),
- szintén az ORFK-Országos Balesetmegelőzési Bizottság 2020. november 15-től december 31-ig folyamatos kampányt a hirdet, melyben felhívja a közlekedők figyelmét a közúti közlekedést befolyásoló út és látási viszonyok megváltozására, valamint a járművek téli felkészítésének fontosságára,
- a Rendőrség a forgalomban részt vevő és az álló járművek kivilágítására vonatkozó rendelkezések megtartását kiemelten kezeli, a kerékpárosok és a gyalogosok közlekedésbiztonságára is fokozott figyelmet fordít,
- aktualizálja a gyorsforgalmi úthálózat tekintetében rendelkezésre álló terelési terveket,
- az országos közúti gerinchálózat kezelőivel felveszi a kapcsolatot, a közútkezelő által alkalmazott mentesítési terv, valamint az erőforrások kölcsönös megismerése, továbbá a kapcsolattartók elérhetőségének egyeztetése érdekében,
- aktualizálja a központi és a területi veszélyelhárítási feladatterveket,
- aktualizálja a kiértékelési tervek névjegyzékeit,
- felméri a hátrahagyott járművek mentésére rendelkezésre álló kapacitásokat,
- az autópálya kezelő üzemmnökség által szervezett téli gépszemlén az érintett autópálya alosztályok vezetői és/vagy a területi rendőri szerv közlekedésrendészeti osztály vezetői részt vesznek,
- felméri a gyorsforgalmi úthálózat, illetve az országos közúti gerinchálózat esetében – különös tekintettel a hóátfúvással, lefagyással veszélyeztetett útszakaszokra – szóba jöhető esetleges kerülőutakat, forgalomterelési lehetőségeket és a rendelkezésre álló parkolóhelyeket,
- a téli felkészülést szolgáló őszi gépjárműszemle keretében ellenőrzi a szolgálati gépjárművek alkalmasságát, különös tekintettel a téli gumiabroncsok meglétére, állapotára, az ablaktörlők és a megkülönböztető jelzések működőképességére,
- az érintett szolgálati gépjárműveket téli kiegészítőkkel (hólánccal, hólapát, jégoldó, téli ablakmosó folyadék, takarók) látja el,
- részt vesz az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság által a rendkívüli téli időjárási helyzetekre való felkészítés keretében és következményeinek hatékony kezelése érdekében 2020. november 09-én megtartandó gyakorlaton.

4. ORSZÁGOS VÍZÜGYI FŐIGAZGATÓSÁG

Védelmi felkészülés a vízügyi ágazatban

1. Általánosságban

A vízkárok elleni védelem és védekezés a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény hatálya alá tartozó tevékenység. A törvény állami feladatként határozza meg: a vizek kártételei elleni védelem érdekében a vízkár-elhárítási tevékenység szabályozását; a vízkár-elhárítási tevékenység szervezését, irányítását, ellenőrzését.

A törvény 16. § rendelkezése szerint a vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása - a védőművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés - az állam, a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében vagy elhárításában érdekelték kötelezettsége.

A Kormány által rendeletben kijelölt vízügyi igazgatási szervek feladata a folyók vízkár-elhárítási célú szabályozása, a kettőnél több települést szolgáló vízkár-elhárítási létesítmények - az árvízvédelmi fővédvonalak, vízkár-elhárítási célú tározók, belvízvédelmi főművek (a továbbiakban: védőművek) - építése, ezek, valamint az állam kizárólagos tulajdonában lévő védőművek fenntartása és fejlesztése, azokon a védekezés ellátása, továbbá a mezőgazdasági vízszolgáltatás és vízkárelhárítás feladatainak ellátása.

A törvény rendelkezése szerint a vízügyi igazgatási szervek vízkárelhárítással összefüggő feladatai:

- a) a vízkárelhárítás műszaki, igazgatási teendőinek irányítása, illetőleg ellátása;
- b) a védőművek építése, fejlesztése, illetve az építés, fejlesztés összehangolása;
- c) a védekezés területi tervezése, szervezése, szakmai irányítása;
- d) a helyi önkormányzatok vízkár-elhárítási tevékenységének szakmai irányítása;
- e) a helyi önkormányzatok számára a vizek kártételei elleni védelemmel összefüggő vízkárelhárítási tervek és fejlesztési tervek elkészítéséhez és felülvizsgálatához adatok szolgáltatása, valamint a folyók menti nyílt ártéri települések esetében a vízkárelhárítási tervek elkészítése és a meglévő tervek felülvizsgálata;
- f) a vízitársulatok vízkár-elhárítási tevékenységének szakmai irányítása;
- g) a vizek kártételei elleni védelemmel kapcsolatos tájékoztatás.

A vizek kártételei elleni védekezés szabályait a 232/1996. (XII. 26.) Korm. rendelet írja elő.

A rendelet 8. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a védekezésre való felkészülés során a védekezésre kötelezettek feladatai:

- a védőművek, azok műtárgyai és tartozékai, valamint a védekezési berendezések, gépek, eszközök és felszerelések karbantartása;
- berendezések, gépek, eszközök és felszerelések karbantartása;
- a védekezési tervek és nyilvántartások elkészítése, kiegészítése;
- a saját védelmi szervezetek megszervezése és felkészítése,
- védekezési gyakorlatok tartása,

az előzőekben felsoroltak rendszeres, évenkénti felülvizsgálata;

A rendszeres felülvizsgálat **célja:**

- ☞ biztonságra irányuló műszaki megállapítások, intézkedési tervekben meghatározott sürgős feladatok elvégzésének ellenőrzése;
- ☞ szervezeti és személyi feltételek ellenőrzése;
- ☞ védelmi kapcsolatrendszerek aktualizálása;
- ☞ védelmi tervek ellenőrzése.

A felülvizsgálatok az Országos Vízügyi Főigazgatóság által elfogadott ütemterv szerint történnek a vízügyi igazgatóságokon.

A rendszeres felülvizsgálat kiterjed az árvíz-, valamint belvízvédelmi, folyószabályozási művekre, a térségi vízszétosztó (nagy) létesítményekre, a dombvidéki vízfolyásokra, valamint a vízkárelhárítással közvetlen összefüggésben lévő vízrajzi létesítményekre, a védekezési anyagokra, gépekre, eszközökre, a védelmi osztagokra, a hírközlésre, továbbá a személyi állomány és a szervezet felkészültségére is kiterjed.

Ugyancsak részét képezi a rendszeres felülvizsgálatoknak a **vízügyi jégtörő hajópark** bevetésre alkalmas állapotának ellenőrzése is.

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság a rendelkezésre álló jégtörő hajók csoportbeosztását minden év november 20-ig jelenti a BM közfoglalkoztatási helyettes államtitkárának.

A vízügyi igazgatási szervek jégtörő hajóparkjának üzemeltetéséről szóló 24/2012. (V. 31.) BM utasítás szerint az igazgatóságok a Dunán, a Balatonon, Tiszán és a Tisza mellékfolyóin jégtörő, segédjégtörő hajókat tart fenn, melyek szükség esetén a hazai és szomszédos országok közös érdekű folyószakaszain végeznek jeges árvíz elleni védekezési munkákat, valamint műszaki a követelményeket és védekezési eljárásrendet.

2016/2017 téli időszakában a sokéves átlaghoz képest hőmérséklet alacsonyabb volt. A Duna teljes magyarországi, valamint a közös érdekelttségű Szerb - Horvát szakaszán jelentős mennyiségű jég képződött. A februári hónapban lehullott jelentős csapadékmennyiség jégzajlást váltott ki. A jeges árhullám biztonságos levezetése érdekében a dunai jégtörő flotta jégtörési feladatot látott el.

A jégvédekezés időszakában, a hajókban meghibásodások keletkeztek. A BM utasítás alapján az igazgatóságok hajóinak a védekezés megkezdése előtti állapotban kell visszaállni a tartózkodási állomáshelyükre. Gyakorlati megfontolások figyelembevételével a javítási és felújítási munkák egyidejű elvégzésére a vízügyi igazgatási szervek jégtörő hajóparkjának felújításáról szóló 1228/2017. (IV. 26.) Korm. határozat és a vízügyi igazgatási szervek vízkárelhárítással összefüggő tevékenységének finanszírozásáról szóló 1547/2017. (VIII. 18.) Korm. határozat biztosított keretösszeget.

A kormányhatározatokba foglaltak szerinti mind a dunai, mind pedig a tiszai flottán a javítások, felújítások 983 717 417 Ft értékben maradéktalanul befejeződtek. A dunai, nagy jégtörőhajók kb. két hétre elegendő, üzemanyaggal vannak ellátva. A hajók üzemanyaggal való feltöltését lehetőleg honos kikötőjükben célszerű elvégezni. a tél kezdetén a hajók 30%-os feltöltöttségi állapotban kezdik meg ügyleti tevékenységüket. Ez lehetővé teszi a védekezési állomáshelyekre való közlekedést (az állomáshelynek kijelölt kikötők sok esetben sekélyek és tele tankkal a hajók nem képesek kihajózni), ugyanakkor biztonságos mennyiség a célállomás megközelítéséhez, és ez idő alatt a tankolás is megszervezhető.

Ezért a védekezésbe besorolt jégtörő hajók védekezésre alkalmas állapotban 30% üzemanyaggal feltöltve, felkészíteni a téli jégvédekezésre, érvényes hajózási engedélyekkel állnak rendelkezésre. A BM utasítás szerint az aktuális meteorológiai és hidrológiai helyzet függvényében kerül elrendelésre az első fok, valamint a jégtörés elrendelése. Első fok elrendelése legkésőbb december 15.-én történik.

A vízügyi igazgatási szervek jégtörő hajóparkjának üzemeltetéséről szóló 24/2012. (V. 31.) BM utasítás szerinti felmérése az őszi bejárások keretein belül történik. Az előzetes állapotfelmérés

alapján a jégtörő hajók védekezésben való részvételének, a védekezési feladatok megkezdésének nincs akadálya.

Az igazgatóságok a művek felülvizsgálatát követően **kiértékelő értekezletet** tartanak és a **megállapításokat jegyzőkönyvben rögzítik**. A felülvizsgálatok eredményeként készült jegyzőkönyvek **összesítése minden év december 10-ig megtörténik**.

A vízügyi igazgatási szervek vagyonkezelésében lévő vízkár-elhárítási művek helyzetéről és a védekezésre való felkészülésről az Országos Vízügyi Főigazgatóság **összefoglaló jelentést készít**.

A feltárt, a védelmi biztonságot veszélyeztető hiányosságok megszüntetésére **intézkedési terv készül**.

2. A 2020. évi felülvizsgálatok megállapításai

Az árvíz- és belvízvédelmi művek

Az ár- és belvízvédelmi létesítmények 2020. évi őszi felülvizsgálatának eddigi tapasztalatai azt mutatják, hogy az árvízvédelmi fővédvonal a pénzügyi lehetőségekhez mérten ápolts és karban tartott. Az árvízvédelmi művek és tartozékok karbantartottsága 2020. évben a közfoglalkoztatott létszám munkája nyomán nem tudott javulni. Továbbá a szükséges karbantartás mennyisége és minősége is elmarad az elvárható műszaki szinttől a fenntartásra fordítható pénzeszközök elégtelensége miatt. A nagy létszámú, jelentős arányban szakképzetlen kézi munkaerő tevékenysége sajnos nem helyettesítheti teljes mértékben a szakszerű karbantartást, itt kell megjegyeznünk, hogy növekedett a Vízügyi Igazgatóságok gépparkja, ami feltétlenül szükséges a csökkenő közfoglalkoztatás miatt, hogy legalább szinten lehessen tartani a védvonalaink állapotát.

A rámpák állapota az átmenő mezőgazdasági gépek miatt helyenként rossz, a VIZIG-ek folyamatosan javítják. A gátkoronán sok esetben a használók engedély nélkül szabályok be nem tartásával közlekednek (esős időben is használatba veszik a koronát, valamint előfordul, hogy a rézsút is igénybe veszik a koronára való fel-, illetve lejutáshoz a zárt sorompók kikerülése végett). Az ilyen nem megengedett és nem megfelelő használat során történhetnek nagyobb károkozások a töltéstesten. Az Igazgatóságok folyamatosan dolgoznak azért, hogy járhatóak maradjanak a gátkoronák. Ezen problémák elkerülése érdekében a Rendvédelmi Szervekkel együttműködési megállapodást kell kötni, együttes ellenőrzést kell folytatni, és ha szükséges a szabálysértési eljárást kell elindítani.

A fővédvonalat keresztező műtárgyak állapota:

A fővédvonalat keresztező műtárgyaink jelentős része kisebb-nagyobb javítási munkát igényel. Szükség lenne több évtized után a műtárgy felülvizsgálatok során az előírt „szakvizsgálatok” végrehajtására (pl. nyomáspróba), melyeket a 97/2007 (XII. 23) KVVm rendelet „Az egyes kiemelt jelentőségű vízi létesítmények rendszeres megfigyeléséről” szabályoz. Minderre azonban a forrás csak korlátozottan áll rendelkezésre. A műtárgyak többsége még betölti a szerepét, de állapotuk folyamatosan romlik. A KEHOP Nagyműtárgy fejlesztés és rekonstrukció projekttel a legsürgetőbb problémák megoldódnak.

A műtárgyak el fogják tudni látni a feladatukat. (árvíz, vízkormányzás, öntözés, vízviSSzatartás). A zsilipek és a töltéstartozékok fémszerkezeteinek eltulajdonítása, az okatlan rongálás a védvonalakon folyamatos és egyre nagyobb gondot okoz a pótlás is. A VIZIG-ek lehetőségeihez mérten minimalizálják (térfigyelő kamerák kihelyezésével és gyakoribb helyszíni ellenőrzéssel, néhol műanyag elzáró szerkezettel).

Védelmi Osztag telepek, Műszaki Biztonsági Szolgálat:

A védelmi osztagok felkészültek, védekezési szituáció esetén azonnal bevetethetők, MBSZ telepek jó állapotban vannak, folyamatos a géppark és eszközök javítása, pótlása.

Dombvidéki és síkvidéki vízrendezés:

Az Igazgatóságok a rendelkezésre álló erőforrások leghatékosabb felhasználásával igyekeznek a dombvidéki és síkvidéki vízrendezési műveket fenntartani. A fenntartási munkák keretében gépi kaszálás és közfoglalkoztatottakkal végeztetett egyéb feladatok valósultak meg. Az elmúlt időszak beavatkozásai illetve az elvégzett kotrások jelentős mértékben járultak hozzá a létesítmények jelenlegi fenntartottsági szintjéhez. Ugyanakkor a csökkenő közfoglalkoztatotti létszám miatt a dombvidéki vízfolyásokon, illetve a belvízcsatornák esetében, az elvégzendő fenntartási munkák csökkenésével kell számolni.

A VIZIG-ek előtérbe helyezték a települések belterületeit, vagy egyéb értékesebb területeket veszélyeztető vízfolyások és csatornák szakaszainak a rendbetételét, fenntartását, valamint az EU finanszírozású beruházások kötelező fenntartási feladatait. Az Országos Közfoglalkoztatási Program keretében elvégzett nagy mennyiségű kézi munka, jelentős mértékben hozzájárul a dombvidéki kisvízfolyások, illetve a belvíz elvezető csatornák, korábban háttérbe szorult fenntartottság állapotának javításához. A program keretében az Igazgatóságoknak lehetőségük nyílt olyan vízfolyások esetében is a fenntartási munkák elvégzésére, ahol korábban nem, vagy csak eseti jelleggel volt mederkarbantartás a pénzügyi források és humán erőforrás hiánya miatt.

A felülvizsgálatok jelenleg még folyamatban vannak, de az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a védelmi létesítmények felkészítése megfelelő, műszaki állapotuk védekezésre alkalmas.

5. NEMZETI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI KÖZPONT

A téli időszakban az extrém időjárási helyzetek, elsősorban a hideghullámok egészségkockázatainak csökkentése érdekében fel kell készülni a lakosság tájékoztatására. A Nemzeti Népegészségügyi Központ az elmúlt években is készített kommunikációs anyagokat, melyekkel közvetve segítette az Országos Katasztrófavédelmi Főfelügyelőség munkáját.

Fontosnak tartjuk, hogy harmonizáljuk a kommunikáció szakmai tartalmát, és bemutassuk a népegészségügyi szolgálat téli időszakra vonatkozó speciális feladatait.

A felkészülés céljait és a kommunikáció tartalmát az alábbiakban ismertetjük:

A téli hideg közegészségügyi vonatkozásai

Miért jelent egészségkockázatot a hideg?

- A nagy hideg nem kedvez a járványok kitörésének. Külföldi adatok alátámasztották az összefüggést a havazás és a halálos szívrohamok között.
 - Az extrém hideg szempontjából különösen nagy kockázatnak vannak kitéve az idősek, csecsemők, kisgyermekek, tinédzserek, krónikus betegségben szenvedők, fizikálisan vagy mentálisan korlátozottak, szociálisan hátrányos helyzetűek, hajléktalanok.
- Budapesti adatok alapján hazai szakemberek elemzése szerint, a téli a hőmérséklet csökkenése a szív- és érrendszeri halálozás kockázatát mintegy 2%-kal növeli. Ez a hatás általában a hideghullám megérkezése után 3-7 nappal mutatható ki.
- A kihűlés veszélye nemcsak a szabad térben áll fenn, hanem gyengén fűtött - ha ott tartósan 14°C körüli a hőmérséklet - vagy fűtetlen lakásban is, főleg idősek, betegek, mozgásukban korlátozottak esetén következhet be a kihűlés.
- Ha a hideg csapadékhullással és jegesedéssel is jár, megnő a balesetek, törések veszélye.

Az összes baleset aránya magasabb a 65 év felettiek körében az 1% gyakorisággal előforduló extrém hideg (<-3,9°C napi átlaghőmérsékletű) napokon. Legnagyobb mértékben a töréssel járó balesetek aránya növekszik.

A hideggel összefüggő betegségek és tünetek

HIDEG HATÁSÁRA SÚLYOSBODÓ KÓRKÉPEK VAGY BEKÖVETKEZŐ BETEGSÉGEK	HIDEGGEL KAPCSOLATOS TÜNETEK	HIDEGGEL KAPCSOLATOS SÉRÜLÉSEK, BALESETEK:
Légzőszervi megbetegedések súlyosbodása: Asztma, krónikus aspecifikus légúti betegség, orrfolyás	Légzőszervi tünetek: Fokozott váladéktermelés, légszomj, köhögés, fulladás	
Szív- és érrendszeri megbetegedések súlyosbodása: Koszorúsér betegség, szívinfarktus, agyér betegségek	Szív- és érrendszeri panaszok: Mellkasi szorító fájdalom, ritmus zavar, légszomj	
Perifériás érbetegségek: Raynaud szindróma, kéz- és kar vibrációs szindróma	Perifériás keringési tünetek A végtagok, fedetlen testrészek (orr, fül) elszíneződése: fehér, kék, piros szí, bizsergés, zsibbadás, fájdalom	Lokális fagyásos sérülések, általános fagyás következtében végtagelhalás, kihűlés
Vázizom rendszeri betegségek: Carpal-tunnel szindróma, „feszés nyak” szindróma, ínhüvely gyulladás	Vázizom tünetek: Fájdalom, merevség, mozgáskorlátozottság, érzészavar, izomgyengeség	Elesés, elesés
Bőrgyógyászati: Hideg urticaria, viszketés, psoriasis fellángolása, atopiás dermatitis	Bőrtünetek: Viszketés, kiütések, duzzadás, halvány bőr, vörösödés, folyadékgyülem	

Az egészségügy jellemző feladatai rendkívüli téli időszakban

- Az egészségügyi ellátó rendszer működésében keletkezett zavarok jelzése, és azok megoldásának kérése (kórházak, rendelőintézetek megközelíthetősége, dolgozók eljutása az intézményekbe, OMSZ működőképességének fenntartása, gyógyszerellátás folyamatossága stb.).
- Az esetlegesen elzárt települések egészségügyi ellátásának fenntartása (például háziorvosi ellátás igénybe vehetősége, ügyelet módosítás, gyógyszerellátás, dialízises betegek, szülő nők, beteg gyermekek, idősök célba juttatása az ellátó helyre).
- Hóakadály miatt elakadt gépjárművek utasainak helyszíni-, illetve ideiglenes szálláson történő egészségügyi ellátása (fagysérülések, kihűlés, krónikus betegek).
- Lakossági tanácsadás.

Az alap (és járóbetegellátás) és a kórházi betegellátás feladatai rendkívüli hideg időjárás esetén

- A MVB és a társhatóságok aggregált adatokat kérhetnek be a Megyei KH Népegészségügyi Főosztálytól a saját felkészülés biztosítása érdekében (a megye földrajzi, meteorológiai, településszerkezeti és népességi sajátosságait figyelembe véve).
- Az alábbi adatok begyűjtése, értékelése, és folyamatos pontosítása, mely gyakorlatilag az egészségügyi kockázatbecslés alapjául szolgál.

Alapellátás: részletes aktualizált adatbázis készítése, összesített adatok szolgáltatása

- A területen élő gravidák száma, területi megoszlása, akiknek esetében a szülés bekövetkezése a téli időszak alatt reálisan várható, vagy más okból lehet szükség azonnali orvosi ellátásukra.

A rendkívüli téli időjárás következtében előállt problémák megoldása elsősorban és jellemzően megyei szintű feladat.

- Az illetékességi területen élő krónikus betegek száma, területi megoszlása, akiknek nagy valószínűséggel, vagy váratlanul lehet szükségük azonnali orvosi beavatkozásra, kórházba szállításra, például
 - dialízisre, onkológiai kezelésre, vagy egyéb rendszeres kórházi, orvosi ellátásra, speciális szállítási megkötések.
 - Ide sorolhatók még a súlyos szív- és érrendszeri megbetegedésben szenvedők, asztmások, mozgáskorlátozottak, súlyos fogyatékkal élők stb.

Kórházi ellátás: ellátási elégtelenség elvben nem következhet be.

- A várható feladatok döntő része a Védelmi Bizottságok (önkormányzatok) hatáskörébe tartozik:
 - szociális ellátás, közterület-, és útfenntartás, élelmiszer ellátás, gyógyszer szállítás, hajléktalanokról való gondoskodás, ideiglenes befogadó helyek, melegedőhelyek berendezése, az ott lévők ellátásának megszervezése stb.
- A védekezés súlypontja tehát a megyéknél van, ahol a helyzetnek és a helyi sajátosságoknak, illetve lehetőségeknek legjobban megfelelő feladatokat a MVB rendeli el.
- A megyei KH NF-ok az egyik közreműködő (végrehajtó, illetve tanácsadó) szerepét töltik be.
- Rendkívüli feladatra a kórházak felkészültek.

HOGYAN HAT SZERVEZETÜNKRE A HIDEG IDŐ?

A HIDEG IDŐ EGÉSZSÉGHATÁSAI

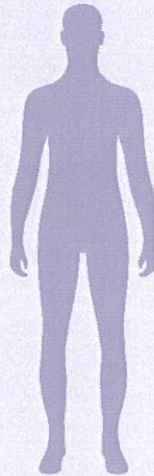
Fokozott könnyezés,
orrfolyás, köhögés
és nehézlégzés Léphet fel.

Súlyosabb esetben
szívtáji fájdalommal,
ritmuszavarral járhat.

Kiszáritja a bőrt,
amely viszkethet,
begyulladhat,
vagy hámlani kezd.

A végtagokon a bőr
elfehéredhet, zsibbadás
és fájdalom jelentkezhet.

Izomgyengeség,
korlátozott mozgás,
ízületek duzzadása
és megmerevedése
jelentkezhet.

MIT KELL TENNÜNK HIDEG IDŐ ESETÉN?

1. Hordjunk sapkát,
sálát és kesztyűt!
2. Öltözzünk rétegesen!
3. Igyunk sok folyadékot
(víz, tea)!
4. Együnk magas C vitamin
tartalmú gyümölcsöt
és zöldséget
(pl.: káposzta, cékla)!
5. E vitaminban és olajokban
gazdag krémmel kenjük
arcunkat, kezünket!
6. A kihűlt testrészünket
ne dörzsöljük erősen,
minél előbb langyos vízzel
melegítsük át.

7. A nedves ruhát
és lábbelit minél
előbb cseréljük
le szárazra!
8. A kihűlt testrészeket
langyos vízzel
melegítsük fel!
9. Ne fogyasszunk alkoholt!
Az alkohol fogyasztása
fokozza a hőleadást,
kitágítja az ereket.
10. A hidegben mozogjunk!
A mozgás javítja
a keringésünket.
11. Mínusz 10°C alatt fennáll
a fagyás veszélye, ezért
ne fogjunk meg fémtárgyat
kesztyű nélkül!

Nemzeti Népegészségügyi Központ